

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Rybno do 2020 roku

**wraz z uzasadnieniem zawierającym informacje o udziale społeczeństwa
w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę
i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku
z udziałem społeczeństwa**

Spis treści

1	Podstawa prawna opracowania.....	3
2	Ustalenia zawarte w <i>Prognozie oddziaływania na środowisko</i>	3
3	Opiniowanie przez właściwe organy.....	4
4	Uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa	4
5	Informacja o przewidywanym oddziaływaniu transgranicznym	5
6	Metody i częstotliwość przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu	5
7	Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych	5

1 Podstawa prawna opracowania

Podstawą prawną opracowania *Podsumowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Rybno do 2020 roku* jest ustawa z dnia 3 października z 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 z późn. zm.).

Obowiązek sporządzenia niniejszego dokumentu wynika z ww. ustawy i obejmuje:

- uzasadnienie, o którym mowa w art. 42 pkt. 2 ustawy, zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa,
- podsumowanie, o którym mowa w art. 55 ust. 3 ustawy, zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:
  - ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko,
  - opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58 ustawy,
  - zgłoszone uwagi i wnioski,
  - wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone,
  - propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

2 Ustalenia zawarte w *Prognozie oddziaływania na środowisko*

Opracowanie *Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Rybno do 2020 roku* (dalej *Prognozy*) było konieczne ze względu na fakt, iż niektóre z zadań ujętych w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Rybno do 2020 roku* (dalej *Programie*) znajdują się w katalogu przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Prognoza zawiera informacje dotyczące uwarunkowań środowiskowych terenu gminy Rybno oraz informacje o przewidywanych oddziaływaniach na środowisko w wyniku realizacji zadań ujętych w *Programie*.

Podsumowując przeprowadzoną analizę oddziaływań stwierdzono, że nie przewiduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko zadań ujętych w *Programie*. Możliwe oddziaływania mające miejsce podczas realizacji zadań mogą mieć charakter miejscowy i krótkotrwały, niepowodujący zaburzenia równowagi w środowisku.

3 Opiniowanie przez właściwe organy

Zakres i stopień szczegółowości *Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Rybno do 2020 roku* wynika z art. 51 ust. 2 ww. ustawy i został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Olsztynie (pismo z dnia 22 sierpnia 2017 r., znak: WOOŚ.411.102.2017.MT) oraz Warmińsko-Mazurskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo z dnia 28 sierpnia 2017 r., znak: ZNS.9022.5.112.2017.Z).

Projekt *Programu* wraz z jego prognozą oddziaływania na środowisko został poddany opiniowaniu przez ww. organy. Warmińsko-Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny (pismo z dnia 20 października 2017 r., znak: ZNS.9022.5.137.2017.Z) zaopiniował bez uwag ww. dokumenty. Informacja nt. uwag Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie (pismo z dnia 5 października 2017 r., znak: WOOŚ.410.136.2017.MT) i Zarządu Powiatu Działdowskiego (Uchwała nr 361/17 z dnia 11 października 2017 r.) znajduje się w załączniku 1.

4 Uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa

Na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, przeprowadzone zostało opiniowanie społeczne projektów *Programu* i *Prognozy*.

W terminie 21 dni od daty podania do publicznej wiadomości obwieszczenia o rozpoczęciu procesu opiniowania społecznych przedmiotowych dokumentów tj. od 27 września 2017 r., nie wniesiono uwag i wniosków do projektów *Programu* i *Prognozy*.

5 Informacja o przewidywanym oddziaływaniu transgranicznym

Program nie przewiduje realizacji zadań, które miałyby oddziaływanie transgraniczne.

6 Metody i częstotliwość przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Aby realizacja zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska przebiegała zgodnie z założonym harmonogramem, niezbędne jest prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji ich wykonania.

Celem monitoringu jest ocena realizacji wskazanych w Programie zadań, w tym:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem,
- analizę przyczyn rozbieżności.

Monitoring skutków realizacji zadań będzie prowadzony w oparciu o wskaźniki obrazujące zmianę stanu środowiska na terenie gminy (tabela nr 17 w *Programie*) oraz dane dotyczące stanu realizacji zadań ujętych w *Programie*. Jeżeli w wyniku analizy okaże się, że istnieją rozbieżności pomiędzy stopniem realizacji *Programu*, a jego założeniami, zostaną podjęte czynności mające na celu wyjaśnienie przyczyn rozbieżności oraz określenie działań korygujących.

7 Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Z uwagi na fakt, że dla realizacji zadań ujętych w *Programie* nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, nieuzasadnione jest proponowanie działań alternatywnych.

Załącznik 1. Informacja, w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz Zarządu Powiatu Działdowskiego

Lp.	Treść uwagi	Odniesienie do uwagi
Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska		
1.	<p>Brakuje opisu przeprowadzonych konsultacji społecznych; uspołecznienie przy opracowaniu dokumentów i partycypacja społeczna jest wymaganiem ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku (...), zaś informacja o spełnieniu tego wymagania powinna zostać odzwierciedlona w dokumencie. Proszę zatem dokument oraz prognozę uzupełnić o informacje, dotyczące udziału społeczeństwa, co jest wymaganiem prawnym w odniesieniu do opracowywania projektów planów, programów (zasady te określa Dział 3, rozdział 3 Udział społeczeństwa w opracowywaniu dokumentów ustawy cytowanej na wstępie niniejszej opinii). W procesie planowania POŚ należy uwzględnić udział społeczeństwa, który polega na konsultacjach ze społeczeństwem umożliwiającymi zgłaszanie wniosków, uwag i opinii.</p>	<p>Uwaga nie została uwzględniona. Zgodnie z art. 42, ust pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku (...) organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa dołącza do przyjętego dokumentu uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa. W związku z powyższym nieuzasadnione jest umieszczanie informacji nt. konsultacji społecznych w Programie oraz Prognozie.</p>
2.	<p>Analizując zadania zaprezentowane w rozdziale 7, w tabeli nr 17 można stwierdzić, iż zostały one zaplanowane w celu realizacji najpilniejszych potrzeb, związanych z dalszym rozwojem sieci wodociągowej oraz skanalizowaniem gminy. Wiele zadań związanych jest z realizacją celu w obszarze poprawy klimatu i jakości powietrza. Mając na uwadze potrzeby gminy w tym zakresie, przyjęte cele i kierunki są z pewnością słuszne. Jednak, w równym stopniu należy dążyć do realizacji celów w pozostałych obszarach; gmina posiada charakter rolniczy, dlatego też, w ocenie tutejszego organu należy uwzględnić np. ochronę gruntów rolnych i leśnych (szczególnie, że wskaźniki w tabeli nr 16 wskazują, że lesistość gminy nieznacznie spadła, co świadczy prawdopodobnie o przeznaczaniu gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne oraz prowadzeniu procesów wylesiania)</p>	<p>Lesistość w gminie utrzymuje się na stałym poziomie z lekką wręcz tendencją wzrostową (w latach 2010-2011 lesistość gminy wynosiła 25,6%, w 2016 r. – 25,8%). W tabeli 16 poprawiono błąd związany z niewłaściwym przypisaniem danych do odpowiednich lat). Mając na uwadze powyższe oraz fakt, iż Gmina nie planuje kompleksowych działań związanych z ochroną gruntów rolnych i leśnych, nieuzasadnione jest umieszczanie w <i>Programie</i> zadań w tym zakresie.</p>

Lp.	Treść uwagi	Odniesienie do uwagi
3.	<p>Cele związane z gospodarką odpadami ograniczono jedynie do usuwania azbestu pomijając pozostałe zagadnienia np. związane z osiągnięciem wymaganych prawem poziomów odzysku i recyklingu wybranych rodzajów odpadów (gminy są zobowiązane osiągnąć wskazane prawem poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, w wysokości co najmniej 50% wagowo, odpadów budowlanych rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne, w wysokości co najmniej 70% wagowo, odpadów komunalnych ulegających biodegradacji trafiających na składowiska odpadów w wysokości 35% w roku 2020).</p>	<p>Osiągnięcie danych poziomów odzysku i recyklingu odpadów jest wymogiem ustawowym. Nie planuje się dodatkowych działań związanych z gospodarką odpadami.</p> <p>Gmina realizuje zadania określone w Ustawie <i>o utrzymaniu czystości i porządku w gminach</i>. Ponadto gmina osiągnęła wymagane poziomy odzysku i recyklingu odpadów w 2016 roku i stale kontroluje gospodarkę odpadami tak, aby w 2020 roku wymagane poziomy również zostały osiągnięte.</p>
4.	<p>Gmina posiada charakter rolniczy, co oznacza, iż jednym z kierunków rozwoju gminy pozostają inwestycje związane z produkcją rolną oraz zwierzęcą (fermy produkcyjne; chów i hodowla zwierząt, w tym drobiu); należy zatem wskazać na problemy związane z uciążliwością zapachową oraz potrzebą jej ograniczania (jako element ochrony środowiska oraz życia i zdrowia ludzi); wskazać na metody i sposoby ograniczania (jednym ze sposobów jest np. wprowadzenie do realizacji wytycznych technicznych zawartych w Kodeksie przeciwdziałania uciążliwości zapachowej)</p>	<p>W podrozdziale <i>Ochrona klimatu i jakości powietrza</i> dodano informacje o problemach związanych z uciążliwością zapachową na terenie gminy. Ponadto w rozdziale 7. dot. celów <i>Programu</i>, wskazano potrzebę ograniczenia możliwości lokalizacji obiektów uciążliwych dla środowiska i ludzi.</p>
5.	<p>Wytyczne, dotyczące POŚ wskazują wyraźnie, iż Gminny program ochrony środowiska powinien być skoordynowany z</p> <ul style="list-style-type: none"> • miejscowym planem (planami) zagospodarowania przestrzennego, lokalnymi planami rozwoju infrastruktury (jeżeli są): mieszkalnictwa, transportu, zaopatrzenia w energię itp., programem ochrony powietrza, programem ochrony środowiska przed hałasem i programem ochrony wód, programem ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, jeśli takie programy (dla obszarów obejmujących teren danej gminy) zostały lub są opracowywane • w aspekcie powyższych wymagań, należy zatem w dokumentach zawrzeć informację, czy gmina posiada opracowany: <ul style="list-style-type: none"> – Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe – Plan gospodarki niskoemisyjnej 	<p>Wykaz dokumentów, z którymi spójny jest <i>Program Ochrony Środowiska</i> został uzupełniony w rozdziale 3.</p>

Lp.	Treść uwagi	Odniesienie do uwagi
6.	<p>W projekcie Programu należy również uwzględnić następujące zadania: Ochronę klimatu, przeciwdziałanie zmianom klimatycznym, ochronę krajobrazu, ochronę bioróżnorodności, ochronę przed powodzią, suszą i deficytem wody, minimalizację ryzyka powodziowego; zaznaczam, że nie chodzi tu o wskazane w Programie zagadnienia horyzontalne, które stanowią niejako wartość dodaną do zadania (przedsięwzięcia), ale konkretne działania gminy, służące realizacji tych celów.</p>	<p>Wyznaczone w <i>Programie</i> zadania stanowią kompromis pomiędzy realizacją potrzeb związanych z ochroną środowiska, poprawą jakości życia mieszkańców na terenie gminy a możliwościami finansowymi gminy. Nie planuje się kompleksowych działań związanych ochroną krajobrazu, ochroną bioróżnorodności, ochroną przed powodzią, suszą i deficytem wody oraz dodatkowych działań na rzecz minimalizacji ryzyka powodziowego, nieuzasadnione jest więc umieszczanie w <i>Programie</i> zadań w tym zakresie.</p>
7.	<p>Gmina zamierza inwestować w OZE. Zagadnienia (dotyczące OZE) uzupełnić w zakresie inwestycji fotowoltaicznych, które stanowią przedsięwzięcia, o ile spełniają kryteria zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71). Systemy fotowoltaiczne zaliczone zostały do zabudowy przemysłowej: zabudowa przemysłowa, w tym zabudowa systemami fotowoltaicznymi, lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż</p> <p>a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 tej ustawy,</p> <p>b) 1 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a -przy czym przez powierzchnię zabudowy rozumie się powierzchnię terenu zajęłą przez obiekty budowlane oraz pozostałą powierzchnię przeznaczoną do przekształcenia w wyniku realizacji przedsięwzięcia. Powyższy zapis oznacza, iż wszystkie systemy fotowoltaiczne spełniające ww. kryteria stanowią przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów prawa.</p>	<p>Planowane inwestycje będą miały charakter indywidualny tzn. instalacje paneli fotowoltaicznych nie będą zajmować dużych powierzchni i nie podlegają zapisom rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71) §3. 1. Punkt 52.</p>

Lp.	Treść uwagi	Odniesienie do uwagi
8.	<p>W programach POS opracowywanych na poziomie gminy, najbardziej istotne znacznie posiada rzetelna wyczerpująca informacja o zasobach przyrodniczych gminy, w szczególności objętych ochroną prawną. Dlatego też rozdziały poświęcone temu zagadnieniu, powinny być opracowane szczegółowo i rzetelnie, z wykorzystaniem inwentaryzacji przyrodniczej gminy, opracowań ekofizjograficznych, dokumentów opracowywanych na potrzeby mpzp, studium itp. lub też innych dostępnych opracowań. Dokument w postaci POŚ powinien</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostarczyć rzetelnej, spójnej i uporządkowanej informacji o wszystkich zasobach przyrodniczych i krajobrazowych gminy – ocenić stan przyrody i wskazać na wszystkie formy ochrony oraz inne cenne przyrodnicze obszary, siedliska, obiekty, – przedstawić stan wyjściowy do monitoringu zmian w przyrodzie, – określić przyczyny zagrożeń i tendencje zmian w środowisku przyrodniczym, – przedstawić stan zagospodarowania przestrzeni <p>W obszarze zasoby przyrodnicze przyjęte cele sformułowano na bardzo ogólnym poziomie (mimo iż w obszarze gminy występuje wiele różnych form ochrony) W aspekcie powyższego stwierdza się, że przedmiotowy dokument bardzo ogólne traktuje zagadnienia przyrodnicze, ograniczając się do wymienienia form ochrony przyrody oraz krótkiego opisu, z którego nie wynikają zagadnienia najbardziej istotne, służące ich ochronie, mianowicie możliwości prawne realizowania inwestycji na tych terenach; nie uwzględniono zasad ich ochrony; należy zatem wskazać na najbardziej istotne zakazy i odstępstwa od zakazów wynikające z ww. aktów (np. zakaz lokalizacji obiektów budowlanych w pasie 100 m od linii brzegowej rzek, jezior, innych zbiorników wodnych, zakaz realizacji przedsięwzięć (z wyjątkami) zakaz wycinki zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych i przydrożnych, zakaz zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, zakaz zmiany stosunków wodnych, zakaz zmiany rzeźby terenu itp.)</p>	<p>W rozdziale „5.9.1. Formy ochrony przyrody” opis poszczególnych obszarowych form ochrony przyrody został uzupełniony o akty prawne powołujące formy ochrony przyrody – dane z GDOŚ (crfop.gdos.gov.pl). W przypadku obszaru chronionego krajobrazu opis uzupełniono o rozporządzenie, w którym znajduje się katalog zakazów obejmujący dane obszary.</p> <p>Należy podkreślić, iż inwestor realizujący inwestycję powinien postępować zgodnie z przepisami prawa obowiązującymi na etapie jej realizacji. Ponieważ przytoczone w POŚ regulacje prawne mogą po pewnym czasie zostać zmienione albo uchylone.</p> <p>Prognoza oddziaływania na środowisko POŚ została wykonana z założeniem, że dla zadań inwestycyjnych planowanych w Programie będzie zachowane postępowanie w pełni zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, a więc dla przedsięwzięć, które tego wymagają zostanie przeprowadzona procedura oceny oddziaływania inwestycji na środowisko, która zostanie zakończona decyzją środowiskową.</p> <p>Ponadto Plan zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 m.in.: identyfikuje istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony”. Przeprowadzona w <i>Prognozie</i> analiza pod kątem oddziaływania zadań na poszczególne komponenty środowiska wykazała, że nie będą one w znacznym stopniu wpływały na obszary Natura 2000. Plany zadań ochronnych będą wzięte pod uwagę w przypadku rozpoczęcia realizacji inwestycji na obszarze objętym ochroną.</p>
9.	<p>W związku z powyższym, w zakresie ochrony przyrody należy uzupełnić dokument oraz prognozę o ww. informacje oraz wskazać na zakazy dotyczące formy ochrony przyrody.</p>	

Lp.	Treść uwagi	Odniesienie do uwagi
10.	Działania związane z edukacją rozszerzyć o upowszechnianie wiedzy dotyczącej systemów zarządzania środowiskiem w instytucjach, przedsiębiorstwach i organizacjach (np. EMAS) oraz korzyści wynikających z wprowadzenia systemów	Gmina nie planuje dodatkowych działań związanych z edukacją ekologiczną, niż tych przedstawionych w tabeli 17. Nieuzasadnione jest więc umieszczanie zadań w tym zakresie.
11.	Analizując merytoryczną zawartość dokumentów przedłożonych do zaopiniowania, w tym również pod kątem wymagań i zaleceń zawartych w Wytycznych (...), należy wskazać, że zasadnicze elementy zaleceń zostały wykonane, jednak na poziomie dość ogólnym.	Uwagi nieuwzględnione. <i>Program</i> wraz z <i>Prognozą</i> jest dokumentem ogólnym i nie opisuje szczegółowo zakresu ani szczegółów oddziaływania poszczególnych inwestycji na otoczenie, podkreśla natomiast konieczność realizacji wymienionych zadań w celu poprawy jakości środowiska przyrodniczego gminy Rybno. Skutki realizacji poszczególnych zadań mogą być przewidziane w ograniczonym stopniu, dlatego <i>Analiza</i> została wykonana z założeniem, że dla zadań inwestycyjnych ujętych w <i>Programie</i> będzie zachowane postępowanie w pełni zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, a więc dla przedsięwzięć, które tego wymagają zostanie przeprowadzona procedura oceny oddziaływania inwestycji na środowisko, która zostanie zakończona decyzją środowiskową.
12.	W ocenie tutejszego organu opracowywane na potrzeby POŚ prognozy bazują na ogólnym schemacie ich sporządzania, tym samym w wielu aspektach mogłyby zostać wykorzystane dla dowolnej gminy. Brakuje pogłębionej analizy konkretnych problemów gminy, a przede wszystkim przyczyn, skutków dla środowiska oraz zapobiegania i przeciwdziałania problemom. Takimi problemami w odniesieniu do Gminy Rybno jest np, lokalizacja ferm (często powiązana z protestami mieszkańców), lokalizacja kopalni kruszyw, lokalizacji odnawialnych źródeł energii.	

Lp.	Treść uwagi	Odniesienie do uwagi
13.	<p>W prognozie brakuje też uwzględnienia zmian w przepisach prawa, które w istocie warunkują ochronę środowiska poprzez wyznaczenie prawnych ram działania zarówno organów, jak i przedsiębiorców w stosunku do poszczególnych aspektów środowiskowych. Niejednokrotnie zmiany te umożliwiają eliminację problemów lub przynajmniej ich ograniczenie. Takim przykładem jest np.</p> <ul style="list-style-type: none"> – ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, która warunkuje możliwość ich realizacji, wskazując odległości od zabudowań, – ustawa z 20 lipca tego roku Prawo wodne (Dz.U. z 2017 poz.1556). Ustawa ta zmieniła wiele artykułów w pozostałych ustawach, w tym w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, między innymi art. 11 dotyczący trybu uchwalania dokumentów planistycznych, uzgadniania oraz opiniowania; projekty będą wymagały uzgodnienia z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie w zakresie dotyczącym zabudowy i zagospodarowania terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią (nowe brzmienie art. 11 wejdzie w życie z dn. 1.01.2018 r.). Powyższe należy mieć na względzie, w przypadku, jeżeli na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, o wysokim i średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (10% i 1%), wyznaczone zgodnie z aktualnymi mapami zagrożenia i ryzyka powodziowego. – Od 17 czerwca 2017 r. obowiązują nowe przepisy związane z usuwaniem drzew i krzewów, wprowadzone na mocy ustawy z 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. poz. 1074). Usunięcie drzew w pasie drogowym podlega ponownie uzgodnieniu z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. – W zakresie dotyczącym gospodarowania odpadami od 1 lipca 2017 r. obowiązują Wspólny System Gospodarki Opadami (WSSO) na terenie całego kraju; wskazane byłoby również zwrócić uwagę na to zagadnienie, ponieważ bezpośrednio wpływa na stan środowiska w aspekcie zagospodarowania odpadów. 	<p>Zmiany przepisów prawa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie usuwania drzew i krzewów zostały, uwzględnione w rozdziale 11 Prognozy. • w zakresie dotyczącym gospodarowania odpadami, informację dodano w podrozdziale <i>Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów</i>. <p>Ponadto inwestor realizujący inwestycje w zakresie pozostałych przytoczonych ustaw powinien postępować zgodnie z przepisami prawa obowiązującymi w czasie jej realizacji. Nie należy opierać się na zapisach dokumentów strategicznych, ponieważ przytoczone regulacje prawne w czasie realizacji inwestycji mogą być już zmienione albo uchylone.</p>
Zarząd Powiatu Działdowskiego		
1.	<p>Dokument jakim jest gminny program ochrony środowiska opracowuje organ wykonawczy gminy (art. 17 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska), w związku z czym należy pominąć szczegółowe dane dotyczące Wykonawcy (adres, logo).</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>

Lp.	Treść uwagi	Odniesienie do uwagi
2.	Przyjęta perspektywa czasowa do roku 2025 nie jest kompatybilna z dokumentami wyższego stopnia, które obowiązują tylko do roku 2020.	Uwaga uwzględniona. Zmieniono perspektywę czasową obowiązującego dokumentu.
3.	W wykazie skrótów ująć wyjaśnienie skrótu „WPGO”.	Uwaga uwzględniona (str. 5 Programu).
4.	Niezrozumiała i niepoprawna stylistycznie treść zadania „ Teren gminy linia kolejowa E-65 Warszawa – Gdynia”.	Uwaga uwzględniona. Poprawiono składnie zdania (str. 13).
5.	Poprawić – według legendy struktury użytkowania gruntów rolnych kolor ciemnoniebieski oznacza grunty orne, zaś pod wykresem napisano, iż są to grunty orne.	Uwaga uwzględniona (str. 15).
6.	W dziale 5.2 zamiast: „kolej Warszawa – Ława – Gdańsk” powinno być „kolej Warszawa – Ława – Gdynia”.	Uwaga uwzględniona (str. 26).
7.	W tabeli w wierszu: Adaptacja do zmian klimatu usunąć wyrażenie: „elektrownie wiatrowych”, gdyż na terenie gminy Rybno nie funkcjonują tego rodzaju elektrownie.	Uwaga uwzględniona.
8.	- w tekście pod tabelką jezior poprawić: „Jezioro Tarczyński” na „Jezioro Tarczyński”, - w tabeli 6 wykreślić jezioro Lesiak, gdyż jest to sztuczny zbiornik wodny.	Uwaga uwzględniona (str. 30).
9.	- nazwę „Kotlewska Struga” zastąpić nazwą: „Katlewska Struga” (również w Tabeli 7), - w Tabeli 7 zamiast „Wil” powinno być „Welu”	Uwaga uwzględniona. Poprawiono nieprawidłowy zapis (str. 31 i 33).
10.	Rysunek 8 jest mało czytelny – nie wiadomo gdzie znajdują się granice.	Uwaga uwzględniona. Dodano nowy rysunek z dokładniejszym przebiegiem granic gminy (str. 34 Programu).
11.	W analizie SWOT wykazać słabe strony, zaś w zagrożeniach dopisać: „możliwość zanieczyszczenia wody pitnej” oraz „lokalne podtopienia terenów w rejonie jezior przy długotrwałych opadach atmosferycznych.	Uwaga uwzględniona. Wykazano słabe strony wód powierzchniowych i podziemnych oraz dodano zagrożenie z nimi związane (str. 37).

Lp.	Treść uwagi	Odniesienie do uwagi
12.	Dane dotyczące procentowego udziału ludności korzystającej w 2015 r. z infrastruktury wodociągowej (91,2) i kanalizacyjnej (61,6%) nie są tożsame z danymi podanymi na stronie 39 – Wykres 4 (sieć wodociągowa 93%, kanalizacyjna 66,5%).	Uwaga uwzględniona. Dane zostały poprawione i ujednoczone, natomiast wykres został usunięty (str. 37, 38 i 40 Programu).
13.	Nierozumiąta i niepoprawna stylistyczna treść pod Rysunkiem 10 (wyjaśnienie: eksploatacja kopaliny może się odbywać wyłącznie ze złóż udokumentowanych).	Uwaga uwzględniona (str. 41).
14.	W podsumowaniu końcówkę zdania „nie tylko na terenie gminy ale także na skali krajowej” poprawić na „nie tylko na terenie gminy, ale także w skali kraju”.	Uwaga uwzględniona (str. 43).
15.	W ostatnim akapicie treść „ grunty leśne zadrzewione i zakrzewione” nie jest zgodne z Wykresem 5 „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”.	Uwaga uwzględniona. Poprawiono i ujednoczono zapis (str. 44).
16.	Zdanie „Punkty te w zamian za uiszczaną opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi umożliwia mieszkańcom bezpłatną możliwość składowania odpadów...” zmienić na treść: Punkty te w zamian za uiszczoną opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi świadcząc usługi polegające na przyjmowanie bezpłatnych odpadów.	Uwaga uwzględniona (str. 47).
17.	Treść tabeli 13 jest niezrozumiała oraz nie przystaje do danych określonych poniżej.	Uwaga uwzględniona. Tabela została poprawiona i uzupełniona o prawidłowe dane (str. 48).
18.	W ostatnim akapicie dodać numery ewidencyjne pozostałych dwóch działek, na których usytuowane jest nieczynne składowisko Dębieniu; nr „dz. nr 251/1 i 252/1 obręb Dębien” ponadto dopisać że składowisko została zamknięta w 2009 r.	Uwaga uwzględniona (str. 51).
19.	W dziale 5 8.2 Podsumowanie w ostatnim akapicie dane dot. procentowego udziału osób niesegregowanych (70%) są niezgodnie z na str. 51 (71,5%)	Uwaga uwzględniona. Poprawiono i ujednoczono dane (str. 52).
20.	W dziale 5.9.2.1 Welski Park Krajobrazowy „położony jest na północno - zachodnim skaju województwa	Uwaga uwzględniona. Poprawiono zapis dot. lokalizacji Parku (str. 54).

Lp.	Treść uwagi	Odniesienie do uwagi
21.	- dopisać datę utworzenia rezerwatu przyrody Neliwa: 2006r. (wg danych GDOŚ) oraz zmienić jego powierzchnię z „30'5 ha” na 16,52 ha” (wg danych GDOŚ) - zmienić powierzchnię rezerwatu Ostrów Tarczyński z „108,58 ha” na „108,11 ha” (wg danych RDOŚ).	Uwaga uwzględniona (str. 54 i 55).
22.	Do łacińskich nazw gatunków roślin dopisać nazwy w języku polskim.	Uwaga uwzględniona (str. 56).
23.	Ostatnie zdanie dot. użytku ekologicznego o nazwie Koszelewski „ Jego lokalizacje prezentuje rysunek 10 poprawić na „Jego lokalizacje prezentuję rysunek 13 i podać jego powierzchnię „516 ha” (wg danych RDOŚ)	Uwaga uwzględniona (str. 57).
24.	Dane dot. długości sieci kanalizacyjnej (39,5) i korzystających z niej mieszkańców (54,9%) nie są tożsame z danymi na stronach 38 i 66 (44,65 km i 61,6%)	Uwaga uwzględniona. Poprawiono i ujednolicono dane (str. 62).
25.	Program nie zawiera zapisów ograniczających lokalizowanie na terenie gminy: - ferm wielkopowierzchniowych, - zakładów przetwarzania odpadów przemysłowych.	Uwaga uwzględniona (str. 65).